

מי שהוציא אוהו פרק רביעי עירובין

מו.

עין משפט נר מצוה

לד א מיי פ"ה מהל' יושב הל' די טושיע' פ"ח סי' ש"ג ע"פ טו: לה ב מיי שס טושיע' פ"ח סי' ט"ז: לו ג מיי פ"ד מהל' טומאת משכב ומושב הלכה א סגמ עשין רמ"ג: לו ד מיי פ"ו מהל' אכל הלכה א סגמ עשין דרענן ב טושיע' י"ד סי' טז ע"פ טו: ז מיי פ"ה מהל' טומאת משכב ומושב

רבינו חננאל (המשך)

יחיד פליג עליה, לאחר שנוכח עליה, ולא איתמר היכבא לא כמר ולא כמר, אמר כד ר' אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק, מאי שעת הדחק, פירשה רבנן (אשה שהפסיקה ג' עונות, ואמרינן עונה בינונית שלשים יום), אפישה (עברה טהרות הרבה ואחר כך ראתה דם, איכא דאמרי שנת בצורת היתה ועשתה טהרות נדחית, ונדחק הדבר להי' להפסידם, ולהחזיקה בטומאה לאחר מעת לעת, ופסק כר' אליעזר דיהי שנתה, והנה זה מדרבנן הוא דאמר רבא מאי דרבנן, כדכר יחודיה אמר שמואל דאמר חכמים תקנו לבנות ישראל להיות מוכנסים דקנו שציתה יש להם אלפים אמה לכל רוח כרבי יוחנן זן נורי: הוה אמינא בין לקולא בין לחומרא, הוה ליה למיירא דליטריך הלכה כדברי המיקל לפסוק הלכה ככל מקומות אלא דמיא ליה למיירא דאפילו להך מילתא גופה איליטריך: קמ"ל הלכה כדברי המיקל בעירוב, דלענין אדם הלכה כרבי יוחנן זן נורי דקני שציתה ולענין כלים הלכה כרענן דלח קנו שציתה ורבי הן כרגלי כל אדם ולא הוה מרי קולי דסתרי אהדי דקיימא לן כרענן דלמרי אין חפלי הפקר קונין שציתה ושן היינו טעמא הואיל ויעור קני ישן נמי קני כדפ"ה ואפילו אם לא היה משמעין רבי יהושע זן לוי אלא הלכה כדברי המיקל בעירוב לחוד הוה משמע מדברי ההלכה דלכמה כדברי שמיס להקל: ל"סמוך עליו בשעת הדחק, פי' הקונטרס דשנת צלומת הוה ואיכא הפסד טהרות ואי אפשר לומר כן דדחיק כה"ג אפי' רבנן מודים כדלמך פ"ק דנדה (ד' ט: ט) אין שעת הדחק ראייה ומפשיה דהם מאי שעת הדחק שנת צלומת הוה ואיכא דלמרי (דטהרות אפי' ועבוד וחשו רבנן להפסד טהרות ז):

כל שכן דהוה ליה נולד ואסירי. אפילו לטלטלן במקומן: הרי הן כרגלי כל אדם. כיון דיידי לא קנו שציתה ואפילו הן של יחיד אינן כרגלי: צפירוש שמיע לך. מרבי יהושע זן לוי: או מכללא. דשמיע לך מינה מילתא אחריתי ודייקת מינה דכר' יוחנן זן נורי כצירא ליה: ומאי כללא. מאיזה כלל הוה ס"ד מעיקרא דשמעת ליה לר' יהושע זן לוי דנימא מילתא דנידוק לה מינה: צפירוש. בכל משפטיו ותחומין מהלכות עירובין הן: זין לקולא. כגון אדם ישן דאי לא קנה שציתה לא נפיק מד' אמות: לחומרא. כגון כלי הפקר אי אמרת קונין שציתה אסור להוליכן למקום שעירב זה המוציא אלא אלפיס הוה דלית להו לכל רוח: קמ"ל כדברי המיקל. צאדם הוה דהלכתא כוותיה דכיון דניעור קנה ישן נמי קנה אכל כללים לית הלכתא כוותיה: אכל יחיד במקום רבים. כגון ר' יוחנן זן נורי דפליגי רבנן עליה אימא לית הלכתא כוותיה: רבי אליעזר גרסינן: כל אשה שעברו עליה שש עונות. דהיינו ז' יום דעונה קתה לפירסת דנה משלשים יום לשלשים יום וכל אשה שעברו עליה תשעים יום ולא ראתה נסתלקו דמיה ואם ראתה אחרי כן אמרינן השתא הוה דראתהי' דם ולא מטימין טהרות שנתעסק' בהן למפרע כשהו נשים שדמינן מזונין שנתמאות טהרות למפרע מעת לעת דאמר רבנן (ד' ט: ט) דחיישינן שמתא כותלי צית הרחם העמידוהו ומנן (סס מ.) כל הנשים מטמאות צית החילון ופליגי רבנן עליה ואמרי דלון הפסקת ג' עונות סילוק אלא לוקנה שעברו עליה ג' עונות סמוך לוקנה אכל צילדה לא: כרבי אליעזר. וטימיה לא חף צילדה שעברו עליה ג' עונות: אחר שנוכר.

כל שכן דהוה ליה נולד (ה) דאסירי אלא מיה בעבים מינד נידי השתא דאתית להכי אוקיינוס נמי לא ליקשו לך מיה באוקיינוס נמי מינד נידי (ה) ותניא * נהרות המושבין ומעיינות הנובעין הרי הן כרגלי כל אדם אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יהושע זן לוי הלכה כרבי יוחנן זן נורי אמר ליה רבי זירא לרבי יעקב בר אידי * בפירוש שמיע לך או מכללא שמיע לך אמר ליה בפירוש שמיע לי מאי כללא דאמר רבי יהושע זן לוי הלכה כדברי המיקל בעירוב ותרתיה למה לי אמר רבי זירא צריכי דאי אשמעינן הלכה כר' יוחנן זן נורי הוה אמינא בין לקולא ובין לחומרא * קמ"ל הלכה כדברי המיקל בעירוב ולימא הלכה כדברי המיקל בעירוב הלכה כרבי יוחנן זן נורי למה לי איצטריך * ס"ד אמינא הני מיילי יחיד במקום יחיד ורבים במקום רבים אבל יחיד במקום רבים אימא לא אמר ליה רבא לאב"י מכדי עירובין דרבנן מה לי יחיד במקום יחיד ומה לי יחיד במקום רבים אמר ליה רב פפא לרבא ובדרבנן לא שני לן בין יחיד במקום יחיד ליחיד במקום רבים * והתנן רבי אליעזר אומר כל אשה שעברו עליה שלש עונות דייה שעתה * ותניא מעשה ועשה רבי כר' אליעזר לאחר שנוכר כד ר' הוא רבי אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק מאי לאחר שנוכר אילימא לאחר שנוכר דאין הלכה כרבי אליעזר: אלא כרבנן בשעת הדחק היכי עביד כוותיה אלא דלא איתמר הלכתא לא כרבי אליעזר ולא כרבנן לאחר שנוכר דלאו יחיד פליג עליה אלא רבים עליו בשעת הדחק אמר רב משרשיא לרבא ואמרי לה רב נחמן בר יצחק לרבא ובדרבנן לא שני בין יחיד במקום יחיד בין יחיד במקום רבים * והתניא שמועה קרובה נוהגת שבעה ושלשים רחוקה אינה נוהגת אלא יום אחד ואי זו היא קרובה ואיזו היא רחוקה בתוך שלשים קרובה לאחר שלשים רחוקה דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים אחת שמועה קרובה ואחת שמועה רחוקה נוהגת שבעה ושלשים ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל מקום שאתה מוצא יחיד מיקל ורבים מחמירין הלכה כדברי המחמירין המרובים חוץ מזה שאע"פ שרבי עקיבא מיקל וחכמים מחמירין הלכה כדברי רבי עקיבא וסבר לה כשמואל דאמר אבל בעלמא אפילו בדרבנן שני בין יחיד במקום יחיד ובין יחיד במקום רבים ורב

קאמר דקאמר אצילות הוה דאקילו ציה רבנן וכן מוכיח צדיה פרק צמרא דמ"ק (ד' ט: ט) ג' ימים לפני הרגל וגבי צא ממקום קרוב פלוגתא * דרש"ג ורבנן (ד' ט: ט) וא"ת כיון דלפי' יחיד במקום רבים אמר שמואל הלכה כדברי המיקל צאכל למה ליה לשמואל למיפסק צפרק צמרא דמ"ק (ד' ט: ט) * כרש"ג דלמך ר"ה ויום הכפורים כרגליים ויש לומר דקמ"ל אפי' צמיד במקום רבים כדלמך לעיל ונראה אפי' ציוס ראשון של אצילות דהוה כהלכה כדברי המיקל בעירוב דמשמע לעיל דאפילו הוה דלוריימא הלכה כדברי המיקל כדקאמר מכדי עירובין דרבנן מה לי יחיד במקום רבי ומי שממע דאי הוה דלוריימא יחא דלריכי וכן מוכח צפ' יש צבור (בכורות ד' ט: ט) ג' פלוגתא דר"ע ורבנן דלמך רב אשי הכל מודים לענין אצילות דיוס ל' כשלפניו דלמך שמואל הלכה כדברי המיקל צאכל ואפילו ציוס ראשון אינו נוהג אצילות של שכיב שכיבא ציוס טוב ראשון או ציוס טוב שני או צמולו של מועד או צייט ראשון של יום טוב אחרון אינו נוהג אצילות

קאמר דקאמר אצילות הוה דאקילו ציה רבנן וכן מוכיח צדיה פרק צמרא דמ"ק (ד' ט: ט) ג' ימים לפני הרגל וגבי צא ממקום קרוב פלוגתא * דרש"ג ורבנן (ד' ט: ט) וא"ת כיון דלפי' יחיד במקום רבים אמר שמואל הלכה כדברי המיקל צאכל למה ליה לשמואל למיפסק צפרק צמרא דמ"ק (ד' ט: ט) * כרש"ג דלמך ר"ה ויום הכפורים כרגליים ויש לומר דקמ"ל אפי' צמיד במקום רבים כדלמך לעיל ונראה אפי' ציוס ראשון של אצילות דהוה כהלכה כדברי המיקל בעירוב דמשמע לעיל דאפילו הוה דלוריימא הלכה כדברי המיקל כדקאמר מכדי עירובין דרבנן מה לי יחיד במקום רבי ומי שממע דאי הוה דלוריימא יחא דלריכי וכן מוכח צפ' יש צבור (בכורות ד' ט: ט) ג' פלוגתא דר"ע ורבנן דלמך רב אשי הכל מודים לענין אצילות דיוס ל' כשלפניו דלמך שמואל הלכה כדברי המיקל צאכל ואפילו ציוס ראשון אינו נוהג אצילות של שכיב שכיבא ציוס טוב ראשון או ציוס טוב שני או צמולו של מועד או צייט ראשון של יום טוב אחרון אינו נוהג אצילות

כל שכן דהוה ליה נולד ואסירי. אפילו לטלטלן במקומן: הרי הן כרגלי כל אדם. כיון דיידי לא קנו שציתה ואפילו הן של יחיד אינן כרגלי: צפירוש שמיע לך. מרבי יהושע זן לוי: או מכללא. דשמיע לך מינה מילתא אחריתי ודייקת מינה דכר' יוחנן זן נורי כצירא ליה: ומאי כללא. מאיזה כלל הוה ס"ד מעיקרא דשמעת ליה לר' יהושע זן לוי דנימא מילתא דנידוק לה מינה: צפירוש. בכל משפטיו ותחומין מהלכות עירובין הן: זין לקולא. כגון אדם ישן דאי לא קנה שציתה לא נפיק מד' אמות: לחומרא. כגון כלי הפקר אי אמרת קונין שציתה אסור להוליכן למקום שעירב זה המוציא אלא אלפיס הוה דלית להו לכל רוח: קמ"ל כדברי המיקל. צאדם הוה דהלכתא כוותיה דכיון דניעור קנה ישן נמי קנה אכל כללים לית הלכתא כוותיה: אכל יחיד במקום רבים. כגון ר' יוחנן זן נורי דפליגי רבנן עליה אימא לית הלכתא כוותיה: רבי אליעזר גרסינן: כל אשה שעברו עליה שש עונות. דהיינו ז' יום דעונה קתה לפירסת דנה משלשים יום לשלשים יום וכל אשה שעברו עליה תשעים יום ולא ראתה נסתלקו דמיה ואם ראתה אחרי כן אמרינן השתא הוה דראתהי' דם ולא מטימין טהרות שנתעסק' בהן למפרע כשהו נשים שדמינן מזונין שנתמאות טהרות למפרע מעת לעת דאמר רבנן (ד' ט: ט) דחיישינן שמתא כותלי צית הרחם העמידוהו ומנן (סס מ.) כל הנשים מטמאות צית החילון ופליגי רבנן עליה ואמרי דלון הפסקת ג' עונות סילוק אלא לוקנה שעברו עליה ג' עונות סמוך לוקנה אלא צילדה לא: כרבי אליעזר. וטימיה לא חף צילדה שעברו עליה ג' עונות: אחר שנוכר.

הגהות הב"ח

(ה) גבי דהוה ליה נולד ואסירי: (ו) שם והתנן רבי אליעזר פליג וכן בכל העמוד:

מוסף רש"י

נהרות המושבין. היינו קתה טהרות שיש להם משך להלכה ממקום מקור נביעתן. ומעיינות הנובעין. ואין יוצאין מנמות ציפתן למשך הלאה. הרי הן כרגלי כל אדם. אין להם שם שציתה אלא צמולו ולא כרגלי העולם ולא כרגלי הממלא אלא כל אדם מוליך כרגלי, דכל מי דניד לית ליה שציתה (ביצה ט: ט) דאע"פ שצית מוחל (שם), לא שאל מוליך למקום שעירב לו לית (שבת קכ"א).

רבינו חננאל

ואסיקא כל מיד דניד לא קני שבתיה ומיה דאוקיינוס מינד נידי, לפיכך לא קנו להו שבתיה, אמר ר' יהושע זן לוי הלכה כר' יוחנן זן נורי, כי מי שישן ולא ידע עד שהשכחה לו אלפיס אמה לכל רוח. ותוב אמר ר' יהושע זן לוי הלכה כדברי המיקל בעירוב. ש"מ דלית הילכתא כר' יוחנן אלא לקולא. אבל היכא דאיכא לחומרא כגון חפצי הפקר דקנו שבתיה וליה למרצא להוציא חוץ לאלפיס אמה שלתן לא אלא כרגלי כל אדם. ולא פי' הילכתא כר' יוחנן זן נורי אלא משום דפליגי בהדי רבים. אמר רבה מכויר עירוב דרבנן הוא מה לי יחיד במקום יחיד ומה לי יחיד במקום רבים הכל אחד הוא. ואמרינן וכל מדרבנן לא שני לן בין יחיד במקום יחיד ובין יחיד במקום רבים, ובין יחיד במקום רבים והתנן בתחילת נידה ר' אליעזר אומר כל אשה שעברו עליה ג' עונות, פי' הוה שמה, שהיתה וחסה לראות כל ט"ו יום, הפסיקה ועבשו עבדו עליה ג' פעמים ט"ו יום ולא ראתה, ואע"ג דאינה זקנה שיש לומר ניסתלקו דמיה חול להיות לה אורח כנשים, ואחר כך ראתה, דייה שעתה, ואין מטמאין אותה מעת לעת. ותניא מעשה מעשה רבי כר' אליעזר, סבר

(א) ד"ו הגיהו ואפס למענה טהרות.